

Laelatu puisniit

Metskits on Laelatu puisniidu tavaline asukas

Laelatu puisniit

Virtsu poolt tulles pääseb Laelatu puisniidule nool-sirget kitsast teed pidi, mis on endise kitsarööpmelise raudtee tamm. Aastatel 1931–1968 käis siitkaudu Rapla – Virtsu rongiliin. Vahepeal tuleb Laelatule jõudmiseks küll meri ületada, õigemini kahe mere – Rame ning Mõisa lahe vahelt läbi sõita.

Kevadeti võib kummalgi pool näha veelindude rändesalkasid, peamiselt laulu- ja väikeluiki, aga ka kohapeale jäävaid ning pesitsema asunud kümnokk-luiki. Siin passivad hommikuti saaki hallhaigrud, ringi ujuvad mitmed pardid ja aeg-ajalt vilksatab õhus mõni tiir. Mõisa laht on madal, tugevasti mudastunud põhjaga ja kasvab järjest enam pilliroogu täis. Üldse on endine 153 ha suurune Laelatu laid maismaaga ühendatud kolme maasilla abil, mille vahel on teda piiramas neli madalat kinnikasvatavat merelahte

Tänapäeval on Laelatu puisniit mõnekümne hektari suurune taastatud pool-looduslik "muuseum", kus on varjul palju haruldasi taimeliike (sealhulgas üle 20 kápalise) ning liigilise mitmekesisuse rekord. Siit võib leida kohti, kus 1 ruutmeetril kasvab kuni 76 liiki soon-taimi; mujal Euroopas on need numbrid väiksemad. Vanasti niideti heina tervel puisniidul – see tähendab ligi 150 ha ulatuses, ent juba aastakümneid pole sellel paigal enam mingit majanduslikku tähtsust. Praegu hoitakse seda looduse kapriisi alles ainult tänu riiklikele toetusrahadele.

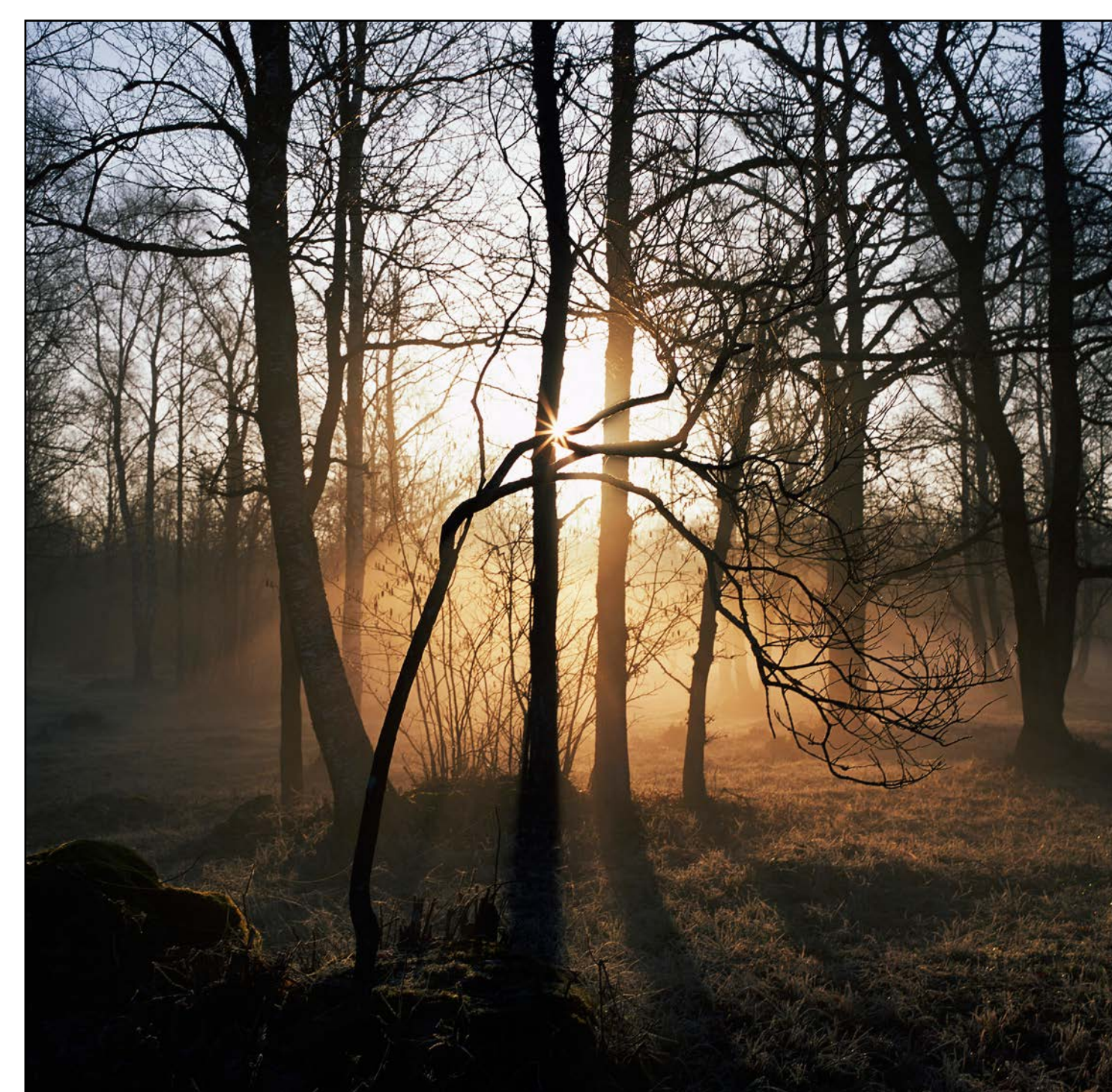
Oma erakordsuse tõttu on Laelatu olnud juba ligi pool sajandit botaanikute ja ökoloogide erilise tähelepanu objektiks. Siin on uuritud paljusid teoreetilise ökoloogia põhiprobleeme, nagu liikide koosseiseteerimist ja konkurentsi. Siin asub ka Eestis kõige pikemalt (juba üle 40 aasta) järjepidevalt uuritud botaaniline püsivaatlusplats.

Puisniidule sissesõidul asub välibaas, mida viimastel aastatel on korduvalt uuendatud, ning saun. Puisniit on ilus koht niisama jalutamiseks ja erinevate aastaaegade nautimiseks, mis annab silmad ette enamikule "päris" parkidest. Tasahilju liikudes võib märgata üle puulatvade jahile lendavat merikotkast või kuulda toiduotsinguil sookurepaari. Kevadel kostavad siia Kasselaha ääres pesitseva hüübi kumedad huiked. Hämárikus võib kergesti näha suurekasvulist händkaku, samuti liiguvad puisniidul metskitsed, üksikud põdrad ja aeg-ajalt ka juurikaid kaevavad metssead.

Ühtekokku on Laelatult leitud ligi 470 soon-taime- ja 30 sambalaliiki. Otse puisniidult on leitud 225 liiki. Siin kasvab umbkaudu 2/3 Eesti kápalistest ehk orhideedest – kokku 23 liiki. Pärast viimaste aastakümnete taastamistõid võib taas väga ohtralt leida kaunist kuldkinga, üpris sagedasti ka valget tolpead. Punast tolpead on paaris üksikus leiukohas mõned eksemplarid. Lisaks väga ohtrale hallile kápale, vööthuul-sõrmkápale ja hariilikule káoraamatule leidub küllalt palju näiteks kolme liiki neuuvaipasid ja paiguti tõmmut káppa. Huvipakkumatest liikidest võib nimetada veel kõrget kannikest, värvi-paskheina, soo-piimalille, niidu-asparhernest, emapatke, pisikannikest, ahtalehist ángelheina, rand-emajuurekest, randtarna ja láánetarna.

Laelatu kased udus

Laelatu puisniit

Sügis on Laelatus seeneaeg